

Conflictul ruso-ucrainian prin prisma istorică

Curtoazia Nicu Suruceanu

material documentat și interesant

Conflictul dintre ucraineni și ruși este greu de înțeles fără a privi în trecutul acestor popoare slave înrudite. Slavii au format ultimul grup indo-european care a intrat în istorie, spre sfârșitul secolului VI. Ei s-au diferențiat în timp în slavii de răsărit (din care s-au născut rușii, bielorușii și ucrainenii), cei de vest (din care s-au născut polonii, cehii, slovacii) și cei sudici (din care s-au născut bulgarii, sârbii, croații, slovenii).

Prima **formațiune statală** a slavilor de răsărit apare la mijlocul secolului al IX-lea. Atunci au pătruns în teritoriile pe care se așezaseră slavii, **negustorii pirăți** din nordul Europei, denumiți **varegi sau rus, rhos...** pe când cei care au cucerit nordul Franței de astăzi și apoi Britania (1066) se numeau vikingi sau normanzi. Sub conducerea acestor varegi, slavii au format **prima formațiune statală, Hazaria** (aproximativ anul 820), iar pe la 830 începe creștinarea acestui teritoriu imens. Pe la 885, **Oleg Varegul cucerește Kievul** și pune bazele dinastiei Rurik; astfel a luat naștere **primul stat al slavilor de răsărit, Rusia Kieveană**, formată din triburi slave, polanii, ulicii, tiverianii, severianii, dulebeții, croații albi). **Rusia Kieveană (= Rutenia** în limba latină) a fost condusă de principii scandinavi chiar dacă masa mare a populației era slavă.

Rurik a fost întemeietorul mistic al dinastiei, iar **numele de Ucraina apare în secolul XII**, iar pe hărțile politice ale Europei apare în secolul XV. Ucraina înseamnă cnezat, teritoriu, **teritoriu de graniță** ... Creștinarea Ruteniei Mari (compusă din Rutenia Albă, Rutenia Neagră și Rutenia Roșie) o face Cneazul Vladimir cel Mare în jurul anului 988, iar Iaroslav cel Înțelept emite o sumă de legi încorporate în Pravila Rusă, legi care au rezistat ulterior ocupației lituaniene-polone. Prin Cneazul Vladimir cel Mare a intrat Rusia Kieveană (Rutenia) în sfera culturală a Bizanțului.

Pe la 1169 începe destrămarea Rusiei Kievene, sub loviturile tătarilor care au avansat până în Europa Centrală, provocând mari distrugerii și jafuri. Din Rusia Kieveană s-au desprins Novgorodul (în nord), Suzdal-Vladimir, adică cnezatul Moscova, care va fi leagănul viitoarei Rusii (în nord-est), Galiția și Volînia (sud-est), cnezatul Poloțk (va fi vatra viitorului stat Belarus, Rutenia Albă). Galiția a ajuns în componența Regatului Polon iar Volînia a ajuns să fie inclusă în Marele Ducat al Lituaniei, în care a fost integrat și Kievul.

În 1170 cneazul Vladimir Suzdal atacă Kievul ... dar apar tătarii și cumanii care îl preiau cam pe la 1240. În secolul XIV polonii și lituanienii îi atacă pe tătarii mongoli și ocupă Galiția, Volînia și Rutenia Transcarpatică. Pe la 1650 cazacii de pe Nipru lovesc uniunea polono-lituaniană și pun bazele actualului stat ucrainean, care era prins între Imperiul Otoman și Hanatul Crimeii, Rusia Moscovită și Regatul Polon, care atacă noua formațiune statală ucraineană, care cere ajutor rușilor moscoviți. Între 1770 ÷ 1795 (după împărțirea Regatului Polon), *Galiția a trecut sub ocupație austro-ungară și restul Ucrainei a trecut sub controlul Rusiei.*

După invazia tătară din secolul al XIV lea încep diferențierile lingvistice: rusa mică (sau ucraineana) devine o limbă de sine stătătoare care se deosebește de rusa albă (bielorusă) dar și de rusa mare (velikorusă), centrată în jurul Moscovei. Rusia Moscovită, sub conducerea lui Alexandr Nevski, deși plătește tribut mongolilor (...), se bate cu cavalerii teutoni și cu cavalerii suedezi pe care îi înfrânge și astfel își asigură autonomia; apoi scapă și de dominația mongolă a Hoardei de Aur, din secolul al XV lea. Zona de sud a Ucrainei, greu accesibilă, unde se refugiau țăranii nemulțumiți din toate cnezatele/state din jur (inclusiv din Moldova și unde s-au format cazacii de pe Nipru), a fost disputată de Imperiul Otoman și Regatul Polon. Așadar, vreme de 400 de ani de la dispariția Rusiei Kievene și până la semnarea “tratatului” din ianuarie 1654, între teritoriul Ucrainei de astăzi și Rusia Moscovită nu au mai existat legături directe.

Lingvistic, limba ucraineană s-a dezvoltat ca și rusa și bielorusa în secolele XIV÷XVI. Însă, spre deosebire de ruși, *ucrainenii nu aveau un stat propriu*; rușii, care dispuneau deja de un stat format, au beneficiat de influențe externe care le-au fost benefice în dezvoltarea lor ulterioară. Expansiunea rusă către aceste teritorii a început cu Petru I, exact atunci când începea și criza Poloniei, ce avea să ducă la sfârșitul secolului al XVIII-lea la dispariția acestui stat. Urmașii lui Petru I au continuat avansarea în teritoriile sud-estice ale Ucrainei de astăzi, numite Novaia Zemlia (Pământuri Noi) sau Novaia Rossia (Noua Rusie), teritorii care au fost colonizate cu țărani eliberați din șerbie, ceea ce face ca *Ukraina să aibă astăzi aproximativ zece milioane de ruși*.

Îndelungata ocupație rusească a făcut ca și ucrainenii să vorbească rusește. Rusa este în Ucraina precum engleza în India, o vorbesc toți. Vestul Ucrainei a rămas în sfera de influență a Regatului Polon, apoi în sfera de influență a Imperiului Habsburgic, care a preluat o bună parte a Poloniei după cele trei împărțiri succesive de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Vestul ucrainean a devenit mai unit, depinzând religios de papalitate, de catolicism...

În secolul al XIX-lea, cel al națiunilor și liberalismului, ucrainenii trăiau împărțiți în stăpâniri străine, ca și polonezii, ceea ce a avut efecte asupra formării conștiinței lor naționale. Până în anul 1904 Academia Imperială de Științe de la Petersburg a considerat limba ucraineană un dialect al limbii ruse, deși sunt limbi diferite. În secolul al XIX-lea unii creatori ucraineni au scris în limba ucraineană (marele poet Taras Șevcenko), iar alții în limba rusă (precum Nikolai Gogol). În 1863 rușii au interzis utilizarea limbii ucrainene în tipărituri (ceea ce fac astăzi ucrainenii cu minoritățile conlocuitoare de la ei...). Rușii voiau să îi asimileze cu forța. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea se produce marea mișcare națională în tot spațiul rusesc.

Limba literară ucraineană s-a format în secolul al XIX-lea, în instituțiile poloneze de învățământ, mai ales la Cracovia (în Galiția). Ucrainenii mergeau la studii și la Vilnius unde funcționa o universitate poloneză. În 1875 Împăratul Franz Joseph

înființează la Cernăuți o universitate unde a funcționat și prima catedră de istorie și limbă ucraineană. În 1916, Puterile Centrale au creat un regat marionetă al Poloniei. În februarie 1917 începe în Rusia revoluția bolșevică și polonezii reușesc să-și recapete țara, în vreme ce *naționaliștii ucraineni au fost înfrânți și au rămas împărțiți între Rusia bolșevică și Polonia renăscută.*

Tratamentul la care au fost supuși ucrainenii în cadrul URSS a mărit adversitatea și ura dintre ruși și ucraineni... Prin fenomenul Holodomor (Marea Foamete) a fost lichidată și categoria țăranilor ucraineni relativ bogați, adică kulacii. Pe de altă parte, regimul sovietic a dezvoltat o elită ucraineană fidelă regimului de la Moscova.

După Primul Război Mondial, tentativa de creare a unui stat ucrainean a eșuat și pentru că nu dispuneau de cadre pregătite acestui scop. Sub regimul sovietic care avea nevoie de aceste cadre, s-a dezvoltat o intelectualitate umanistă și tehnică. Aceștia au asigurat coloana vertebrală a statului ucrainean după 1989.

Între cele două războaie mondiale, sovieticii îi sprijineau pe naționaliștii ucraineni din Polonia. Sentimentele masei de ucraineni erau profund antipoloneze. Mișcarea naționalistă ucraineană a găsit mare sprijin în Germania, care urmărea să lovească în Polonia (aici trăiau cinci milioane de ucraineni), dar să lovească mai ales URSS.

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial **mulți ucraineni au luptat alături de Germania nazistă împotriva URSS. Între 1940 și 1945 Ucraina a fost mai nazistă și fascistă decât Germania lui Hitler și Italia lui Mussolini, ajungând la un nivel înalt de fanatism. Cele mai multe atrocități au fost comise de naziștii fanatici ucraineni în sud-estul Ucrainei, adică în Harkov, Donețk și Lugansk, exact unde vrea acum Rusia să intre ... dar cu armată și război.**

Cele trei provincii (autoproclamate republici în ianuarie anul acesta) au cerut ajutor Rusiei tocmai ca evenimente ca cele dintre 1940÷1945 să nu se mai repete. Documente ale epocii declassificate de Federația Rusă prin Arhiva Ministerului Apărării

și de Război descriu *crimele fascistilor ucraineni: 5,2 milioane de ruși uciși, 900.000 de evrei, 200.000 de polonezi, 400.000 de militari sovietici care erau prizonieri de război, 200.000 de moldoveni, români, basarabeni, țigani.*

Ukraina a dorit ca Germania nazistă să învingă URSS participând cu batalioane ca cel al lui Sukovici din Lvov la lupta armată (mai degrabă teroristă) asupra satelor și localităților rusești. Biserica catolică ucraineană a binecuvântat toate atrocitățile comise de divizia nazistă ucraineană “Galicina” în septembrie 1941 la Babi Yar, lângă Kiev unde au fost omorâți 5000 evrei, 40.000 ruși și 3000 țigani. Alt criminal notoriu ucrainean a fost fascistul Vojnovski care a ucis împreună cu acoliții din batalionul său de criminali 160.000 evrei și 350.000 ruși. Sunt sigur că mulți dintre cititori nu au știut despre aceste evenimente și fapte, dar ele au existat, s-au întâmplat.

Liderul naționalist și criminal odios în acele vremuri a fost **Stepan Bandera**, care împreună cu acoliții săi **a masacrat** populații întregi de ruși, evrei, țigani, **moldoveni**... Stalin nu a vrut ca populația rusă să afle ce au făcut ucrainenii între 1940÷1945 și să dea semnalul unei răzbunări în masă, pentru masacrele, atrocitățile, progromurile, asasinatele și crimele comise de ucraineni care luptau alături de naziștii germani. În 1953 Stalin a murit, a venit la conducerea URSS **Nikita Hrușviov, care în 1954 dăruiește Ucrainei peninsula Crimeea** pentru a îndulci relațiile dintre ruși și ucraineni, dar și el ține la secret faptele odioase petrecute cu un deceniu înainte.

În 2013 a avut loc mișcarea “Maidanul” în partea de vest ucraineană, operă a influenței apusene unită și ideologizată de cultura poloneză. Desigur că URSS și după 1992 Federația Rusă (ca moștenitoare) a fost interesată de a se recunoaște Pactul Ribbentrop-Molotov de către toată lumea... rușii știind că până nu sunt recunoscute achizițiile teritoriale, granițele pot fi puse oricând în discuție. Noul țar /țar Putin, a vrut să se prezinte ca cel care (în tradiția medievală a Moscovei) a recâștigat pamânturile Mamei Rusia.

Pentru acest obiectiv a montat o operă sângeroasă în Ucraina, care posibil **din punct de vedere al dreptului istoric poate avea dreptate**, dar din punct de vedere al dreptului internațional actual reprezintă o agresiune. Nu cred că se mai pot modifica încă o dată, frontiere Ucrainei... după anexarea cu forța a Crimeii.

Să nu îi uităm pe polonezi, lituanieni, estonieni și letoni care nu au uitat și știu pe pielea lor ce înseamnă Rusia imperială. Interesele geostrategice, geoeconomice și geopolitice se joacă între aspirațiile Rusiei și ambițiile Occidentului.

“Prietenia” Romaniei cu Ucraina are o istorie nefastă și mai ales dramatică...

În 1918 Ucraina a dorit anexarea Basarabiei dar intervenția armatei române a dejucat și a anulat demersul și dorința vecinilor de la nord. În 1945 Ucraina a dorit același lucru, însă Stalin s-a opus din considerente pur politice, nicicum din dragoste pentru români. **În 1992 Ucraina a participat cu trupe** la războiul de **pe Nistru alături de trupele ruse** din Armata a XIVa a generalului Lebedev, împotriva românilor de acolo; dorința Ucrainei era de a desprinde regiunea transnistreană pe care și-au dorit-o pentru a o include în granițele ucrainene.

Din 1992 și până în prezent Ucraina este parte activă din formatul de negociere asupra regiunii Transnistria. Mafia care a condus Republica Moldova după 1991 a fost reprezentată de ucraineni, nu de ruși. Aceștia aveau ordine clare de la Kiev ca Republica Moldova să eșueze în toate planurile și au promovat separatismul la Bălți, Cahul, Bender, Tiraspol, în Găgăuzia...

Ucraina a dus o politică dură de distrugere a identității românești din teritoriile pe care le ocupă pe nedrept. Acest stat deține în mod arbitrar și injust teritorii românești cum sunt: Maramureșul istoric (ținuturile Apsei de Sus și Apsei de Jos), nordul Bucovinei istorice, Bugeacul (cu Ismail, Cetatea Albă), Insula Serpilor, Ținutul Herței... toate aceste teritorii românești fiind dăruite de mai marii vremii, adică sovieticii...

La Tribunalul de Arbitraj Internațional de la Haga/Țările de Jos, România a avut proces cu Ucraina privind platoul continental al

Mării Negre de la gurile Dunării, proces în urma căruia România a câștigat aproximativ 9200 kmp de ape maritime. Ucraina se opune vehement ca cele două state românești (România și Republica Moldova) să se unifice, deoarece sigur ar pierde teritoriile românești aflate acum în componența vechii Rutenii.

Ucraina a sabotat circulația pe canalul Sulina (în urmă cu aproximativ 15 ani) când a eșuat intenționat nava Rostok, blocând astfel pentru mult timp traficul pe șenalul navigabil al brațului dunărean; a fost o răzbunare pentru faptul că România obtinuse de la U.E. interdicția ca Ucraina să construiască canalul Bîstroe... interdicție pe care ucrainenii au ignorat-o. În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, Ucraina s-a dedat la crime și atrocități (chiar cu participarea populației radicalizate) împotriva oricui, mai ales a rușilor și evreilor, dezvăluind un naționalism subuman, plin de ferocitate și ură rasială, etnică, religioasă. **Dacă știm istoria reală vom ști cum să ne poziționăm și cum să abordăm viitorul. Ucraina are astăzi ceea ce istoria i-a rezervat.**

Ucraina nu a fost și nici nu va fi (ca și Ungaria) un stat prieten cu România. Politicienii nu trebuie să camufleze această realitate de teama că ar putea strica relațiile diplomatice... Care relații?... acelea de a tăcea și a nu face nimic?!... Există această zicere veche, antică: până și inamicii te pot respecta dacă nu arăți frică și lipsă de onoare.

- autor specialist -
Romică Adrian VLAD